

.....
Imię i nazwisko ucznia

.....
Pełna nazwa szkoły

Liczba uzyskanych punktów

**KONKURS POLONISTYCZNY DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH
ROK SZKOLNY 2018/2019
ETAP TRZECI**

Instrukcja dla ucznia

1. Zestaw konkursowy zawiera 12 zadań.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je komisji konkursowej.
3. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
4. **Zadania rozwiązane w brudnopisie nie będą oceniane.**
5. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem.
Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
6. W nawiasach obok numerów zadań podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
7. **Redagując dłuższe wypowiedzi, pamiętaj o zapisie poprawnym pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym i interpunkcyjnym.**
8. Nie używaj korektora.

**Pracuj samodzielnie.
POWODZENIA!**

Czas pracy:
90 minut

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania: 40.
Tytuł laureata
uzyskasz, gdy
zdobędziesz co
najmniej **36 punktów**.
Finalistą zostaniesz,
jeżeli zdobędziesz co
najmniej 12 punktów.

Zatwierdzam

Przeczytaj teksty i wykonaj związane z nimi zadania.

Tekst I.

A wiosna objęła już była świat w posiadanie. Stary park miejski nakrył się oponą lśniących jasnozielonych liści i hodował w swej głębi, pełnej przecudnych cieniów i światel, młode kwiaty i trawy. Dróżki ubite z okruchów cegły i wysypane żółtym piaskiem ginęły wśród zieleni niby drobne ruczaje między brzegami; — mury starych domostw u jednego z krańców ogrodu schowały swą nagość pod wieńcami dzikiego wina. Nawet starodawne kamienne ławki lśniły się od mchów zielonych i miękkich. Park leżał dość nisko, między murami, pełen był wilgoci i chłodu. Olbrzymie drzewa rozpościerały nad jego wnętrzem cień taki, że w dzień bardzo upalne było tam chłodno niby w podziemnej jaskini. W zakątkach krzewy bzu i czeremchy skupiały się w niedostępne gąszczce albo rozrosły w klomby. Szeregi młodych grabów tworzyły ulice prowadzące do ławek ustronnych.

Jedna z takich jasnożółtych drózek szła, skręcona w półokrąg, do źródła. Spod rozwalonego muru wypływała tam przez kamienne gardło Fauna struga czystej i zimnej wody, zlatywała do wielkiej misy wyciosanej z piaskowca i ginęła w jej wnętrzu. Ze środka tej misy, zawsze pełnej po brzegi, wznosiła się ładna kolumna z urną na szczycie. Marmurowe stopnie, które prowadziły do źródła, samą czarę, rzeźbione ornamenty kolumny i urnę powyżerał, wyszczerbił i okrył rudawą pleśnią czas nieubłagany. Przez środek rezerwuaru biegły dwa grube, zgięte i zardzewiałe pręty żelaza. Niegdyś zapewne stawiano na nich konwie i wiadra, kiedy z tego miejsca wolno było czerpać wodę. Później korzystały z nich tylko wróble, dzierlatki, pliszki, srokosze i makolągwy. Siadały bez trwogi pod samym prądem lecącej wody i chwytaly wprost z niego krople, roztwierając dzioby jak można najszerzej.

S. Żeromski, *Szyfowe prace*, Wrocław 1984, s. 235-236.

Tekst II.

*Był sad. Drzewa owocne, zasadzone w rzędy,
Ocieniały szerokie pole; spodem grzędy.
Tu kapusta, sędziwe schylając łysiny,
Siedzi i zda się dumać o losach jarzyny;
Tam, płącząc strąki w marchwi zielonej warkoczu,
Wysmukły bob obraca na nią tysiąc oczu;
Owdzie podnosi złotą kitę kukuruza;
Gdzieniegdzie otylego widać brzuch harbuza,*

*Który od swej łodygi aż w daleką stronę
Wtoczył się jak gość między buraki czerwone.
Grzędy rozjęte miedzą; na każdym przykopie
Stoją jakby na straży w szeregach konopie,
Cyprysy jarzyn: ciche, proste i zielone.
Ich liście i woń służą grędom za obronę,
Bo przez ich liście nie śmie przecisnąć się żmija.
A ich woń gąsienice i owad zabija.
Dalej maków białawe górują badyle;
Na nich, myślisz, iż rojem usiadły motyle,
Trzepiecąc skrzydełkami, na których się mieni
Z rozmaitością tęczy blask drogich kamieni:
Tylą farb żywych, różnych mak zrzenicę mami.
W środku kwiatów, jak pełnia pomiędzy gwiazdami,
Kragły słonecznik licem wielkiem, gorejącem,
Od wschodu do zachodu kręci się za słońcem.
Pod płotem wąskie, długie, wypukłe pagórki,
Bez drzew, krzewów i kwiatów: ogród na ogórki.
Pięknie wyrosły; liściem wielkim, rozłożystym,
Okryły grzędy jakby kobiercem fałdzistym.*

A. Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, Wrocław 1971.

Zadanie 1. (2 p.)

Określ po dwie cechy każdego z cytowanych opisów.

Opis I	Opis II

Zadanie 2. (1 p.)

Na podstawie cytowanych opisów podaj znaczenie dosłowne i metaforyczne *ogrodu*.

a) Znaczenie dosłowne

.....
.....

b) Znaczenie metaforyczne

.....
.....

Zadanie 3. (1 p.)

Podaj dwa tytuły utworów, należących do lektury obowiązkowej dla klas VII - VIII, w których występuje motyw ogrodu. Nie powtarzaj tytułów tych utworów, których fragmenty zostały przywołane w arkuszu (Tekst I i II).

.....

Zadanie 4. (2 p.)

Z podanego zdania wypisz wszystkie rzeczowniki i określ przypadek, w którym występują.

Marmurowe stopnie, które prowadziły do źródła, samą czarę, rzeźbione ornamenty kolumny i urnę powyżerał, wyszczerbił i okrył rudawą pleśnią czas nieubłagany.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 5. (2 p.)

Nazwij części zdania w podanym wypowiedzeniu: *Później korzystały z nich wróble, dzierlatki, pliszki, srokosze i makolągwy.*

.....
.....
.....
.....

--

Zadanie 6. (4 p.)

a) Z pierwszego opisu (Tekst I) wypisz po jednym przykładzie imiesłowu podanego w tabeli.

Imiesłów przymiotnikowy czynny	Imiesłów przymiotnikowy bierny	Imiesłów przysłówkowy współczesny

b) Ułóż dwa zdania, w których zastosujesz jeden z rozpoznanych imiesłowów w funkcji przydawki i orzecznika w orzeczeniu imiennym. Możesz zmienić końcówkę fleksyjną wybranego imiesłowu.

Przydawka	Orzecznik w orzeczeniu imiennym
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

a)	b)

Zadanie 7. (2 p.)

W zdaniu pojedynczym rozwiniętym wymień wszystkie elementy ogrodu widziane z perspektywy narratora – obserwatora występujące w drugim opisie (Tekst II).

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 8. (2 p.)

Z przywołanego opisu A. Mickiewicza wypisz 10 przymiotników i określ ich funkcję stylistyczną w tekście.

Przykłady:

.....
.....
.....

Funkcja stylistyczna: .....

.....
.....

Zadanie 9. (4 p.)

Rozpoznaj na podstawie podanych informacji bohatera literackiego. Podaj tytuł utworu i jego autora.

Opis bohatera	Bohater	Tytuł utworu	Imię i nazwisko autora
Syn fornala ze wsi Pajęczyn Dolny. Musiał ciężko pracować. Dzięki guwernerowi Kawce nauczył się pisać i czytać. Za wszelką cenę chce ukończyć gimnazjum w Klerykowie. Jest ambitny i z uporem zdobywa wiedzę.			
Ojciec Waclawa, kłóci się ze swoim sąsiadem, zamieszkuje połowę zamku. Jest skryty i małomówny.			
Księżę. Walczy o przywrócenie władzy prawowitemu królowi. Za radą Pustelnika trafi do ubogiej chaty, aby tam znaleźć dla siebie żonę. Czeka go trudny wybór.			
Przewodniczy ludowemu obrzędowi, obchodzonemu na cześć przodków. Rozmawia z duchami i odczytuje ich potrzeby.			

Zadanie 10. (9 p.)

a) Na podstawie podanych fragmentów rozpoznaj bohaterów „Pana Tadeusza” A. Mickiewicza. Podaj cechę charakteru reprezentatywną dla tego bohatera.

Cytat	Bohater	Cecha charakteru
<i>I dalej mówił: «Grzeczność nie jest rzeczą małą: Kiedy się człowiek uczy ważyć, jak przystało, Drugich wiek, urodzenie, cnoty, obyczaje, Wtenczas i swoją ważność zarazem poznaje: Jak na szalach, żebyśmy nasz ciężar poznali, Musim kogoś posadzić na przeciwnej szali.</i>		

<p><i>Zawsze nosił Horeszków liberyją dawną; Kurtę z połami żółtą, galonem oprawną, Który dziś żółty, dawniej zapewne był złoty, Wkoło szyte jedwabiem herbowe klejnoty, Półkozice: i stąd też cała okolica Półkozicem przeważa starego szlachcica. Czasem też od przysłowia, które bez ustanku Powtarzał, nazywano go także Mopanku; Czasem Szczerbcem, że całą łysinę miał w szczerbach;</i></p>		
<p><i>Dobrze na koniu jeździł, pieszo dzielnie chodził, Tępy nie był, lecz mało w naukach postąpił, Choć stryj na wychowanie niczego nie skąpił; On wolał z flinty strzelać albo szablą robić. Wiedział, że go myślano do wojska sposobić, Że ojciec w testamencie wyrzekł taką wolę; Ustawicznie do bębna tęsknił, siedząc w szkole.</i></p>		

b) Uporządkuj księgi „Pana Tadeusza” w układzie odpowiadającym przebiegowi akcji, zgodnie z zamysłem autora: *Bitwa, Dyplomatyka i łowy, Rok 1812, Rada, Zamek, Kłótnia, Umizgi, Kochajmy się, Zaścianek, Gospodarstwo, Zajazd, Emigracja, Jacek.*

Księga I		Księga VII	
Księga II		Księga VIII	
Księga III		Księga IX	
Księga IV		Księga X	
Księga V		Księga XI	
Księga VI		Księga XII	

c) Podaj tytuły książek, w których występują wskazane poniżej opisy przyrody.

Matecznik .....

Astronomia Wojskiego.....

Grzybobranie.....

d) Określ dwie funkcje opisów przyrody w utworze A. Mickiewicza.

.....
.....
.....

e) Zredaguj kilkuzdaniową notatkę biograficzną o Adamie Mickiewiczu.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

a)	b)	c)	d)	e)

Zadanie 11. (4 p.)

Przeprowadź analizę składniową podanych wypowiedzeń (wykres i jego opis).

a) *Nadchodziła godzina, w której je karmił resztkami swej żywności, więc kilka z nich zleciało z wierzchu latarni aż do niego.*

.....
.....
.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kryterium	Argumentacja	Kompozycja	Poprawność językowa	Poprawność ortograficzna	Poprawność interpunkcyjna
Liczba punktów możliwych do uzyskania	3	1	1	1	1
Liczba uzyskanych punktów					

Brudnopis

A series of horizontal dotted lines for writing.